

VLAAMSE GEMEENSCHAPSCOMMISSIE

DE RAAD

ZITTING 2020-2021

9 MAART 2021

INTERPELLATIE EN VRAGEN OM UITLEG

**Commissie voor Cultuur, Jeugd en Sport
van dinsdag 9 maart 2021**

INTEGRAAL VERSLAG

Hebben aan de werkzaamheden deelgenomen:

Vaste leden: mevrouw Lotte Stoops, voorzitter, mevrouw Carla Dejonghe, de heer Mathias Vanden Borre

Plaatsvervanger: mevrouw Els Rochette

Andere leden: de heer Jan Busselen, de heer Gilles Verstraeten

INHOUD

1. Vraag om uitleg (R.v.O., art. 59)

- Vraag om uitleg van mevrouw Lotte Stoops aan de heer Pascal Smet, collegelid bevoegd voor Cultuur, Jeugd, Sport en Gemeenschapscentra, betreffende het Task Force Plan Atelier

2. Interpellatie (R.v.O., art. 61)

- Interpellatie van de heer Jan Busselen tot de heer Pascal Smet, collegelid bevoegd voor Cultuur, Jeugd, Sport en Gemeenschapscentra, van de heer Jan Busselen met betrekking tot nieuwe drempels voor het integratietraject

3. Vraag om uitleg (R.v.O., art. 59)

- Vraag om uitleg van de heer Gilles Verstraeten aan de heer Pascal Smet, collegelid bevoegd voor Cultuur, Jeugd, Sport en Gemeenschapscentra, betreffende het Lokaal Integratiebeleid en het project CoNnect Brussel

Voorzitter: de heer Mathias Vanden Borre

1. Vraag om uitleg (R.v.O., art. 59)

Vraag om uitleg van de mevrouw Lotte Stoops aan de heer Pascal Smet, collegelid bevoegd voor Cultuur, Jeugd, Sport en Gemeenschapscentra, betreffende het Task Force Plan Atelier

Mevrouw Lotte Stoops (Groen): Uit een bevraging van het kunstenaarscollectief Level Five en Permanent blijkt dat ruim de helft van de Brusselse kunstenaars geen betaalbare locatie vindt. We zien hier de spreidstand tussen de artistieke synergiën die een grootstad biedt en de vaak onbetaalbare huurmarkt. Onze groene schepenen van Cultuur waren door hun rondvraag in de sector al tot dezelfde vaststelling gekomen. Ik ben dan ook heel blij en enthousiast dat collegelid Pascal Smet met de taskforce Plan Atelier een oplossing wil bieden voor dat Brusselse probleem.

Collegelid Smet, u maakt de bemerking: *"Als we Brussel culturele hoofdstad willen noemen in 2030, dan moeten we nu onze verantwoordelijkheid nemen. We mogen niet enkel inzetten op presentatie, maar ook op werkruimte voor de makers in deze stad."* Ik weet eerlijk gezegd niet of Brussel het marketinggevoelige 'Culturele Hoofdstad 2030'-gedoe nodig heeft. Wel weet ik dat het cultuurbeleid nu alles op alles moet zetten om de waanzinnige cultuurhumus die Brussel rijk is, te behouden. Wie had gedacht dat uitgerekend ik hier conservatisme zou preken? U zegt het zelf: *"Kunstenaars zijn nu vaak meer bezig met het hoofd boven water houden dan met hun kunstenaarspraktijk."* Dat zou voldoende moeten zijn om het beleid maximaal te richten op overleven. Maar dat 2030 nu ook een andere lat kan leggen om doelstellingen te bereiken, lijkt me mooi meegenomen. In alle sectoren is er behoefte aan een langetermijnvisie, zo ook in de kunstsector.

Tijdens de coronacrisis en binnen de steunmaatregelen zagen we voor kunstenaars die wél over een atelierruimte beschikten, een grote discrepantie ontstaan omdat hun doorlopende kosten voor atelierruimte – waarvoor geen specifieke steunmaatregelen kwamen – gewoon bleven doorlopen. De vaak malafide overeenkomsten voor tijdelijk gebruik, die ik zelfs geen 'contract' durf te noemen, zorgden ervoor dat vele kunstenaars nog meer in de financiële problemen kwamen omdat ze noch door eigenaars, noch door tussenpersonen of de overheid geholpen werden. Het is dus ook dringend nodig om een 'fair practice-kader' bij tijdelijke invulling te stroomlijnen.

Het is belangrijk om voor ogen te houden dat kunstenaars op zoek gaan naar kruisbestuiving. Een atelier is voor de meesten geen afgebakende ruimte buiten hun huis. De geïsoleerde kunstenaar-zonderling op zijn of haar mansarde is een uitzondering. Ook mogen we atelierruimtes niet verwarren met repetitieruimte voor bijvoorbeeld podiumkunstenaars en muzikanten. Nochtans is ook daar veel behoefte aan.

Residenties zijn weer een vak apart. Ook daar heeft Brussel nood aan, want vaak zien we binnen zo'n residentie buitenlandse en binnenlandse bestuivingen plaatsvinden. Kunstenaars zoeken met atelierruimte niet enkel naar ruimte, maar ook naar *community*. Kunstenaarsateliers bottom-up organiseren en uitrollen zijn een kunstdiscours op zich.

De 1ste echo's die ik opvang op de plannen om op korte termijn ateliers in te richten op bestaande plekken, zoals in de gemeenschapscentra, zijn niet uitermate enthousiast. Het ligt niet voor de

hand om binnen bepaalde structuren en huisculturen een onafhankelijke *community* op te bouwen. De grote nood aan repetitieruimte daarentegen zou wél goed ingebed kunnen worden in de gemeenschapscentra. Voldoende isolatie garanderen om geen geluidsoverlast te veroorzaken in ons dichtbevolkte stadsgewest is immers een andere uitdaging. Ook residenties zijn in dat kader goed mogelijk. Als u uw plan niet enkel voor kunstenaars, maar ook mét kunstenaars wilt opzetten, dan neem ik aan dat die echo's wel tot bij u zullen komen. Ik ga er vooral van uit dat het beleid echt rekening houdt met wat er al bestaat. Zo kan de overheid de sterkte van de kunstenaars ondersteunen in plaats van nieuwe top-downstructuren te installeren.

In de krant lazen we dat u de verschillende spelers en overheden in de hoofdstad wilt laten samenwerken om het tekort aan betaalbare en kwaliteitsvolle ateliers weg te werken. Hoe ziet u dat concreet? Wie zijn uw partners? Welk stappenplan en welke timing volgt u?

Maakt u in het plan een onderscheid tussen atelierruimte en repetitieruimte?

Bindt u binnen dit samenwerkingskader en een breder atelierbeleid voor Brussel ook de strijd aan om de malafide praktijken ten aanzien van tijdelijke invulling en kunstenaarsateliers te bestrijden? Hebt u daar al afspraken rond gemaakt met uw collega's?

Momenteel is er geen beleid rond ateliers in Brussel. Het is onduidelijk hoeveel er precies zijn en hoeveel er moeten bij komen. Op welke manier wilt u vraag en aanbod (zowel het bestaande als het gewenste) in kaart brengen?

Verleent u steun aan initiatieven die al bottom-up in het werkveld verankerd zijn en rond die thema's werken, zoals Permanent?

Hartelijk dank alvast om van atelierruime een speerpunt te maken.

Mevrouw Els Rochette (one.brussels-sp.a): Ik wil mevrouw Lotte Stoops bedanken voor haar belangrijke en pertinente vraag. De nood aan atelierruimte is hier terecht al vaak aangekaart. Het kunstenaarsbestaan is niet altijd evident. De kosten voor een plek om te creëren zijn er soms te veel aan, *als* er al voldoende plekken te vinden zijn. Er zijn meer en betaalbaardere ruimten nodig. Ik dank collegelid Pascal Smet dat hij op dit vlak een versnelling hoger wil schakelen. De voorbije jaren heeft de VGC al sterk ingezet op ruimte voor kunstenaars. Dat deed ze door middel van subsidies, maar ook bijvoorbeeld door de gemeenschapscentra tijdens de zomermaanden open te stellen voor residenties. Het College doet nu een serieuze inspanning en maakt geld vrij om extra vierkante meters te creëren.

Ik deel de bezorgdheid van mevrouw Lotte Stoops over de kwaliteit van de contracten. Kunstenaars worden vaak aangetrokken door het potentieel van leegstaande gebouwen, die goedkoper zijn en waar ze flexibeler die *community* kunnen creëren waarnaar mevrouw Stoops verwees. Dat gezegd zijnde, moet er zeker ook werk worden gemaakt van stabiele, duurzame atelierruimte in Brussel. Ik heb daarover vragen gesteld aan Brussels minister-president Rudi Vervoort. Ook op gewestelijk niveau zijn er immers verschillende mogelijke hefboomen. Ik denk aan het ontsluiten van wat er al bestaat door middel van een platform als spots.brussels, al weet ik niet of dat al vaak wordt gebruikt. Het kan ook door duidelijke regels op te stellen voor fair, tijdelijk ruimtegebruik zoals in het regeerakkoord ook wordt vooropgesteld.

De ruimte in de stad is schaars en er zijn vele behoeften. Atelierruimte voor kunstenaars is er daar één van. We moeten vermijden dat artiesten uit Brussel weggeduwd worden. Ze zijn te belangrijk

voor de ziel van deze stad. Dat hebben we vorige week, tijdens het werkbezoek aan Level Five en Level Six, eens te meer mogen vaststellen.

Collegelid Pascal Smet: Het spreekt voor zich dat ruimte voor kunstenaars creëren en behouden – in de vorm van residenties, werkruimte en presenteeruimte – een zaak is die we het best samen met de verschillende overheden en instellingen vormgeven. Daarom zullen we als VGC onze rol als aanjager van het debat ten volle opnemen.

Elke overheid heeft een aantal mogelijkheden om stappen te zetten. Gezamenlijk kan dan een interessant en veelgelaagd plan van aanpak ontstaan. Dat is de doelstelling van het stappenplan Plan Atelier, dat nu vorm krijgt met een taskforce en beleidsmiddelen om te experimenteren en concrete realisaties te kunnen voorleggen. De taskforce bestaat uit mensen die we zelf hebben aangesproken en mensen die actief contact met ons hebben gezocht. We willen in nauwe samenwerking met de taskforce een *coalition of the willing*, een open en evoluerend platform, creëren. Dat platform bestaat onder meer uit vertegenwoordigers van een aantal gemeenten, voornamelijk Elsene, Brussel-Stad en Jette; het Brussels Hoofdstedelijk Gewest met Brussel Stedenbouw en Erfgoed (urban.brussels), perspective.brussels en citydev.brussels; de Brusselse bouwmeester en de VGC, terwijl de kunstensector vertegenwoordigd is door het Réseau des arts à Bruxelles/Brussels Kunstenoverleg (RAB/BKO).

De bedoeling is om een taskforce op te richten die de gelaagdheid van dit gewest weerspiegelt en een waaier aan mogelijke beleidsmaatregelen kan bundelen. Zo raken die maatregelen op elkaar afgestemd en ontstaat er een netwerk waarin kennis, data en concrete atelierruimte worden gecreëerd. De verdere stappen en de timing zullen het onderwerp zijn van de eerste vergaderingen, die ondertussen gepland zijn.

We hebben voor deze werkwijze gekozen omdat we een structurele verankering willen. We beperken ons dus niet tot een aantal losse initiatieven, die we de komende maanden overigens ook vanuit de VGC zullen nemen, maar we gaan voor een structurele aanpak.

Uiteraard erken ik dat er vaak een onderscheid gemaakt wordt tussen verschillende soorten ateliers. Dat is ook terecht, aangezien ruimten voor dans of theater aan andere voorwaarden moeten voldoen dan schilder- of media-ateliers voor beeldende kunstenaars. Toch zien we in de praktijk veel kruisbestuivingen en het samengaan van disciplines. Ook daarvoor mogen we de ogen niet sluiten. Een strikt onderscheid wordt niet altijd beoogd.

We zien nog talrijke andere noden, bijvoorbeeld inzake danswerkruimte. Tegelijk gaan in recente initiatieven, zoals Werkplaats Walter, beeldende kunstateliers op een fijne manier samen met bijvoorbeeld muziekwerk- en toonplekken.

Het lijkt me belangrijk dat we goed in kaart brengen welke kenmerken een infrastructuur heeft. Die informatie moet ook gemakkelijk te raadplegen zijn. Een kunstenaar kan dan zelf beslissen welke ruimte hij nodig denkt te hebben en waar hij naartoe gaat.

Dat is identiek hetzelfde met de gemeenschapscentra. Natuurlijk zullen niet alle gemeenschapscentra plaatsen hebben die voor elke kunstenaar kunnen voldoen, maar voor sommigen wel. Die sommigen moet men ook bereiken. Dat is misschien wel een probleem in onze samenleving: mensen absoluuteren vaak alles vanuit zichzelf, terwijl er toch een hele diversiteit is waaraan beantwoord moet worden.

De doelstelling van de taskforce en het stappenplan ook meer zicht krijgen op de mogelijkheden en praktijkervaring van zowel overheden, als instellingen als kunstenaars in het gebruik van ruimte, tijdelijk of meer vaststaand. Vanuit deze kennisopbouw willen we aan de slag om een degelijk en fair kader uit te bouwen waarin correcte afspraken tussen eigenaar, tijdelijk beheerder en kunstenaar of kunstcollectief bevorderd worden. We kunnen ons tevens laten inspireren door het Cultuurloket in Vlaanderen.

Het is belangrijk dat we een zo volledig mogelijk zicht krijgen op de bestaande ateliers en de steeds evoluerende noden. We zullen nu in de taskforce verder bekijken welke instrumenten hiervoor kunnen uitgebouwd worden.

Permanent zal u wellicht verteld hebben dat we hen momenteel ondersteunen in hun onderzoek naar de ontwikkeling van een case-study voor een atelierplek in de stad. We zijn blijvend met zowel Permanent als met andere bottom-up initiatieven voortdurend in gesprek en nemen hun vragen en noden mee in het vormgeven van het beleid.

Samengevat zitten we op een dubbelsporenbeleid. Enerzijds, een structurele aanpak om te verankeren die niet gebonden is aan het initiatief dat wij vanuit de VGC nu nemen om met alle overheden samen aan een meersporenbeleid te werken. Anderzijds, een aantal concrete initiatieven waarover u de komende maanden wellicht meer zal horen.

Mevrouw Lotte Stoops (Groen): Ik wil even aangeven dat ik nergens mijn ogen voor gesloten heb voor kruisbestuivingen, want dat is namelijk een van de sterktes van de Brusselse sector, die ik voortdurend naar boven breng in mijn parlementair werk.

Ik denk dat het heel belangrijk is – ik wil u daar effectief en openlijk erg voor bedanken – dat de VGC de rol van aanvoerder op zich heeft genomen in dit debat. Er zijn mogelijkheden en hefboomen op de verschillende beleidsniveaus. Iemand moet ermee starten en ik ben alleszins blij dat wij dat vanuit de VGC mee kunnen ondersteunen. Ik ben erg benieuwd naar de resultaten van zo een taskforce. Ik heb gehoord welke partners reeds betrokken zijn. Ik ben ook nieuwsgierig naar wat er verder komt uit de *coalition of the willing*, hoe dit plan verder zal opgespoeld worden naar die structurele verankering met die verschillende overheden.

Na ons werkbezoek hebben wij vanuit de commissie ook gevraagd aan uw kabinet om het document dat zij hebben klaargemaakt rond het atelierbeleid, als commissieleden zouden kunnen inzien. Ik hoop dat we dat binnenkort kunnen bekijken en dat we u verder mee kunnen ondersteunen in deze belangrijke aanzet.

Mevrouw Els Rochette (one.brussels-sp.a): Ik sluit mij helemaal aan bij de dankwoorden van mevrouw Lotte Stoops. Het is bemoedigend om te horen dat er aan de slag gegaan wordt met die gelaagdheid van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Het is belangrijk om buiten de hokjes te denken, zeker voor wat het kunstenaarsbeleid betreft. Ik kijk mee uit naar de taskforce en de resultaten. Als ik hoor wie er allemaal inzit, betekent dat veel goeds. Wat ook fijn is om te horen, is dat u in gesprek blijft met bottom-up initiatieven, want dat is nu eenmaal eigen aan de kunsten en de kunstenaars. Er ontspruiten steeds nieuwe dingen. Ik denk dat de kunstenaars heel blij zijn met dit nieuws.

2. Interpellatie (R.v.O., art. 61)

Interpellatie van de heer Jan Busselen tot de heer Pascal Smet, collegelid bevoegd voor Cultuur, Jeugd, Sport en Gemeenschapscentra, van de heer Jan Busselen met betrekking tot nieuwe drempels voor het integratietraject

De heer Jan Busselen (PVDA): De Vlaamse Regering wil het inburgeringsbeleid omgooien. Begin februari 2021 nam de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) die plannen onder vuur. Met het betalend maken van het aanbod, de bindende examens en de boetes worden extra drempels opgeworpen voor nieuwkomers en dat is een fout signaal. De inburgeringstrajecten richten zich vooral op mensen met een hoog armoederisico. Als zij moeten betalen voor cursussen en testen, zal dat nog meer drempels opwerpen. Werk en opleiding zijn een belangrijke motor voor duurzame integratie. Maatregelen moeten de arbeidsmarktintegratie van nieuwkomers net versterken en mogen geen extra drempels opwerpen.

Uit het recent onderzoek 'Impact van corona op personen met een migratieachtergrond en personen met een arbeidsbeperking' van de Commissie Diversiteit blijkt dat personen met een migratieachtergrond ook harder getroffen worden door de coronacrisis en de ongelijkheid op de arbeidsmarkt groter is geworden.

In die zin zorgen het betalend maken van het aanbod en de boetes voor een pervers effect van uitburgering in plaats van inburgering.

Verder wordt het recht op inburgering ontnomen aan mensen van wie de aanvraag tot internationale bescherming nog loopt. Voor 2019 gaat het om 2.306 mensen, of ongeveer 10 % van het totale aantal inburgeraars die uit de boot vallen. Voordien waren asielzoekers echter altijd deel van de doelgroep. Tot op heden volgen ze een cursus maatschappelijke oriëntatie, lessen Nederlands en er is een trajectbegeleider die hen begeleidt.

Kandidaat-vluchtelingen wachten vandaag gemiddeld 14 maanden op het resultaat van hun asielaanvraag. Die periode is ideaal, alleszins nuttig, om de taal te leren en om zich te leren oriënteren in de samenleving. Zodat ze gemakkelijk het openbaar vervoer leren nemen, op afspraken kunnen komen en leren omgaan met administratieve documenten. Of nog, het schoolparcours van de kinderen kunnen opvolgen. Veel nieuwkomers willen de taal leren, willen zelfstandig kunnen zijn, willen een job, zich sociaal integreren of een bijdrage leveren aan de samenleving. Op het terrein van inburgering grijpen mensen hun kansen. Dat een liberale minister dit in de toekomst onmogelijk maakt, vind ik moeilijk te begrijpen.

Brussel is een *arrival city* voor veel nieuwkomers. BON, het Brussels onthaalbureau voor inburgering, onthaalt nieuwkomers en levert informatie over leven, werken en wonen in België en Brussel. Verder biedt BON cursussen aan in meer dan 20 contacttalen en werkten ze nauw samen met het Huis van het Nederlands om inburgeraars Nederlands te leren.

Heeft u een zicht op de impact van deze maatregelen voor de Brusselse inburgeraars?

Wat betekenen deze maatregelen voor BON en voor het Huis van het Nederlands in Brussel? Hebt u overleg gehad met de Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen?

Neemt u compenserende maatregelen om de nieuwe opgeworpen drempels en uitsluitingsmechanismen te ontcrachten en tegen te gaan?

De heer Gilles Verstraeten (N-VA): Ik wil toch even tussenkomen in dit nogal vreemde debat. Mijn volgende vraag gaat eveneens over het inburgeringsbeleid, maar dan over een debat dat we hier in het juiste cenakel aan het voeren zijn, want de vragen die de heer Jan Busselen stelt, zijn eigenlijk irrelevant voor Brussel, gelet op het feit dat de verplichte inburgering hier nog niet van kracht is – dat zou de eerste orde van de dag moeten zijn om dat op orde te krijgen – maar dat is eerder een debat in de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie (GGC) dat ik regelmatig voer met de heer Alain Maron, lid van het Verenigd College, en binnenkort nog zal voeren.

Wat betreft het betalend maken van verplichte inburgering in Vlaanderen, dat is een concept waar ik in zekere zin kan achterstaan. Ik wil daar nog bij vermelden dat dit in Denemarken, Nederland en Duitsland ook bestaat en dat het er veel duurder is dan wat het in Vlaanderen zal worden. Ik wil er even op wijzen dat er al een afspraak is, gelet op de specificiteit van het Brussels inburgeringsbeleid dat het zowel door de Vlaamse als de Franse Gemeenschap wordt aangeboden, dat de inburgeringscursussen die momenteel op zuiver vrijwillige basis zijn, iedereen kan nog een inburgeringstraject doen als men dat wenst. Maar wanneer die verplicht wordt, deze in Brussel gratis zullen blijven. Ik kan dus zijn vraag hierover al beantwoorden. Het betalend maken van de inburgeringscursussen in Vlaanderen zal in Brussel nul impact hebben, want dat wordt hier niet doorgevoerd. De Vlaamse inburgeringstrajecten blijven gratis.

Wat een ander element betreft, is het recht op inburgering voor asielzoekers. Een inburgeringstraject begint pas als iemand zijn erkenning heeft. Veel asielzoekers gaan geen erkenning krijgen en zullen moeten terugkeren naar hun land van herkomst. U zou zich de vraag kunnen stellen of het niet verkeerd is om asielzoekers te laten deelnemen aan een traject, ze de illusie van een verblijfstitel voor te houden en ze daarmee dus eigenlijk valse hoop te doen krijgen. Asielzoekers vallen onder de bevoegdheidsfeer van de federale overheid en de staatssecretaris voor Asiel en Migratie die wil zelf een basiscursus maatschappelijke oriëntatie organiseren voor asielzoekers waardoor die snel de gangbare spelregels in de samenleving meekrijgen. De Vlaamse Regering heeft de federale staatssecretaris dan ook aangeboden haar *knowhow* op dit vlak te delen. Zij die dus deze federale cursus maatschappelijke oriëntatie al volgden, geënt op deze van Vlaanderen, kunnen op die manier al een voorsprong nemen en sneller – later als ze wel degelijk asiel krijgen – dit examen met succes afleggen.

Ik denk dat het beeld dat de heer Jan Busselen hier – terecht trouwens wat werk en opleiding betreft, er bestaat immers een impactanalyse van het Agentschap Binnenlands Bestuur over dat er *tout court* een armoederisico is bij een groep inburgeraars en dat dat rechtstreeks verband houdt met de tewerkstellingsgraad, maar dat zou ons misschien te ver leiden – scheidt, weinig correct is en dat als de heer Jan Busselen dit debat had willen voeren, met deze specifieke vragen, hij zich beter kandidaat voor het Vlaams Parlement had gesteld.

Collegelid Pascal Smet: Inzake inburgering in Brussel is het enerzijds de Vlaamse Regering en anderzijds de GGC die bevoegd zijn. De Vlaamse Gemeenschapscommissie is niet bevoegd. De Vlaamse overheid is inrichter van het Nederlandstalig inburgeringsaanbod in Brussel. De inburgeringsplicht en invulling van het traject is gebaseerd op de ordonnantie van de GGC, die ik overigens nog heb laten stemmen onder een andere hoedanigheid. Voor de uitvoering van de ordonnantie wordt voorzien in een samenwerkingsakkoord tussen de Cocof, de Vlaamse overheid en de GGC. Op deze manier wordt een eenvormig beleid gevoerd voor alle Brusselse

inburgeraars, ongeacht van hun keuze voor een bepaald aanbod. De VGC is niet bevoegd, wél betrokken. De VGC is dan ook niet rechtstreeks betrokken bij de toetsing van de impact op vlak van inburgering. Uitzonderingen voor Brussel werden in het verleden geregeld ofwel in het decreet ofwel in de uitvoeringsbesluiten. De meest duidelijke uitzondering voor Brussel die op dit moment duidelijk is in de ontwerpregelgeving is het niet-betalend maken van het aanbod aan Nederlandstalige zijde in Brussel, zoals de heer Gilles Verstraeten terecht heeft aangehaald. Er dienen nog een aantal zaken worden uitgeklaard: sanctionering en handhaving komen in Brussel toe aan de GGC; o.a. in tegenstelling tot de Vlaamse inburgeringsplicht is de Brusselse inburgeringsplicht een inspannings- en geen resultaatsverbintenis: quid dan het examen en de attestering; o.a. verhuisbewegingen, maar ook nog de afstemming rond de arbeidsmarkt. Afgelopen vrijdag 5 maart 2021 werd het ontwerpdecreet in tweede lezing goedgekeurd. Deze teksten hebben we evenwel nog niet, maar deze zouden wel nog enkele verduidelijkingen voor Brussel bevatten.

Als VGC zijn wij wel direct betrokken bij de uitwerking van de nieuwe 4de pijler in Brussel. We gaan hierover ook een proeftuin opzetten. Op basis van de Vlaamse decretale regelgeving in ontwerp wordt dit in Vlaanderen een verplicht aanbod van 40 uur voor verplichte inburgeraars die niet werken of geen opleiding volgen. De 4de pijler maakt geen deel uit van het (verplicht) Brussels inburgeringstraject. De VGC erkent weliswaar de meerwaarde van de 4de pijler voor nieuwkomers in Brussel om een nieuw bijkomend netwerk op te bouwen, sociale steun te krijgen en het kwaliteitsvolle Nederlandstalige aanbod sneller te ontdekken. Kiezen voor een Nederlandstalig inburgeringstraject betekent op dat moment ook dat de inburgeraar er een krachtig aanbod van diensten verkrijgt.

De wijzigingen aan het decreet hebben betrekking op rechtstreekse opdrachten van de Vlaamse overheid aan deze partners. Het BON-Agentschap en het Huis van het Nederlands zijn rechtstreeks betrokken in de Vlaamse overlegfora hieromtrent en toetsen momenteel de principes uit het decreet verder af. Voor de volledigheid: ook de vzw Brussel Onthaal is gevat door de wijziging van de regelgeving. Het inbedden van de werking rond sociaal vertalen en tolken in het breder taalbeleid, betekent in Brussel een meerwaarde omdat de werking op deze manier nog beter kan worden ingebed binnen het Brussels taalbeleid.

De VGC-Administratie werd eind november 2020 samen met de Vlaamse Vereniging van Steden en Gemeenten (VVSG) uitgenodigd voor overleg met het Agentschap Binnenlands Bestuur en het kabinet van Vlaams minister Bart Somers. Basis voor het informatieve overleg was de conceptnota rond de wijziging van het decreet. De VGC-Administratie vroeg tijdens dit overleg specifiek aandacht voor de Brusselse context o.a. aandacht voor de afstemming rond de derde pijler, afstemming met de GGC. De Vlaamse overheid verklaarde toen dat zowel de VVSG als de VGC verder zullen worden betrokken bij de opmaak van de uitvoeringsbesluiten.

Ik denk bijgevolg dat de vragen vooral in de GGC moeten worden gesteld, omdat de knoop daar ligt. Wat ik wil doen voor inburgeraars en nieuwkomers, daar zal ik zo dadelijk op de vraag van de heer Gilles Verstraeten inzake het CoNnect-project dieper op ingaan.

De voorzitter: Dan weten we inderdaad dat we hiervoor niet in het juiste gremium zaten.

3. Vraag om uitleg (R.v.O., art. 59)

Vraag om uitleg van de heer Gilles Verstraeten aan de heer Pascal Smet, collegelid bevoegd voor Cultuur, Jeugd, Sport en Gemeenschapscentra, betreffende het Lokaal Integratiebeleid en het project CoNnect Brussel

De heer Gilles Verstraeten (N-VA): In feite eerst een preliminaire opmerking die niet in mijn originele vraag was opgenomen: in ben een beetje verbaasd dat we hier spreken en ik de vraag aan u stel, mijnheer Pascal Smet, omdat ik de vraag initieel had gericht aan collegevoorzitter Elke Van den Brandt, ervan uitgaande dat dit binnen het bevoegdheidsdomein Welzijn kaderde, zoals dit onder Sociale Zaken valt bij de GGC. Misschien kan u mij straks toelichten volgens welk ankerpunt dit in uw bevoegdhedenpakket zit. Zoals u ongetwijfeld weet, volg ik Inburgering nauw op in de GGC; de uitvoering van de ordonnantie, die u met een ander petje in de vorige legislatuur hebt helpen opstellen, zodat die snel uitgevoerd wordt. Hoe sneller, hoe liever.

Het Vlaamse inburgeringstraject wordt op dit moment hertekend en zal in werking treden in 2022. Het lokale integratiebeleid, dus ook dat van de VGC in Brussel, dat op dit vlak als een lokale overheid gezien wordt in Vlaanderen, moet daar nauw op aansluiten. De VGC heeft Vlaams minister van Inburgering Bart Somers beloofd tegen 31 maart 2021 haar plan Lokaal Integratiebeleid te bezorgen.

Het huidige inburgeringstraject bestaat uit 3 pijlers: lessen Nederlands, maatschappelijke oriëntatie en trajectbegeleiding (begeleiding naar werk, verdere studies...). Het nieuwe inburgeringsdecreet voegt daar de 4de pijler van sociale netwerking en participatie aan toe. Elke nieuwkomer die een inburgeringscursus volgt, zal in de toekomst minstens 40 uur gekoppeld worden aan een *buddy*. Op die manier kan hij of zij Nederlands oefenen en een sociaal netwerk uitbouwen. Ik denk dat dit in Brussel zeer interessant is, een ketenbenadering met alle verschillende instellingen, Vlaamse Nederlandstalige instellingen die Brussel rijk is. Dat is een hechte kring. Het zal goed zijn dat die daarnaar begeleid worden.

In juli 2020 schreef de Vlaamse overheid samen met het Europees Fonds voor Asiel, Migratie en Integratie (AMIF) een projectoproep uit voor lokale besturen om proeftuinen ‘sociale netwerken en participatie’ voor nieuwkomers op poten te zetten. Veel lokale besturen zijn op de kar gesprongen om de 4de pijler van het inburgeringstraject te realiseren. Ook de VGC heeft een project ingediend, met de titel CoNnect Brussel. Met het project CoNnect Brussel wil de VGC *“de basis leggen voor een strategisch model, een stadslabo voor community-building tussen nieuwe en minder nieuwe Brusselaars. We willen de brug nog sterker maken en de inburgeraars nog beter, warmer en duurzamer vernetwerken binnen het N-netwerk, i.e. het brede aanbod van organisaties en netwerken aan Nederlandstalige zijde in Brussel. We willen daarbij zowel werken op individueel niveau (via buddytrajecten), als op organisatieniveau (i.e. meer organisaties in het N-netwerk als ankerplek voor de inburgeraar). In de buddytrajecten zal aandacht gaan naar brede sociale steun, kennismaking met het aanbod en doorstroom naar vrije tijd en vrijwilligerswerk”*. De VGC zal voor het project CoNnect Brussel 82.882 euro ontvangen van de Vlaamse Gemeenschap.

Is het plan Lokaal Integratiebeleid klaar? Zo ja, kan u het plan toelichten? Wat zijn de prioriteiten? Zo neen, wanneer zal het plan klaar zijn? Kunt u al enkele elementen voorstellen?

Wat is de exacte inhoud en opzet van CoNnect Brussel? Hoe worden de buddytrajecten opgezet?

Wat zijn de te bereiken doelen van CoNnect Brussel? Welke doelstellingen zet het? Hoe zullen die doelen gemeten worden? Hoe zal het succes van het project gemeten worden?

Kent de VGC eigen middelen toe aan het project CoNnect Brussel?

Collegelid Pascal Smet: Eerst en vooral, mijnheer Gilles Verstraeten, ik ben voor meer zaken bevoegd dan u misschien denkt. U hebt gelijk dat Samenleven en Diversiteit onder de directie Welzijn valt, maar dat onderdeel valt onder mijn bevoegdheid. Dat hebben we bij de bevoegdheidsverdeling zo afgesproken. Misschien moet u die nog eens goed bekijken.

De heer Gilles Verstraeten (N-VA): U hebt uw kindje – inburgeren in Brussel – in feite niet willen afgeven.

Collegelid Pascal Smet: U weet dat ik van oudsher rond Asiel en Migratie ben bezig geweest. Ik heb in die zin de grootste asielcrisis in dit land ooit opgelost. Daar kon de heer Theo Francken nog iets van leren. We kunnen het daar een andere keer over hebben.

De VGC heeft op basis van het Vlaams Decreet betreffende het Vlaamse integratie- en inburgeringsbeleid van de regierol over het integratiebeleid in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad.

Focus ervan is het structureel werken aan integratie met het oog op een zelfstandige evenredige participatie, toegankelijkheid van alle voorzieningen, actief burgerschap en sociale samenhang. Binnen de grenzen van het subsidiariteitsbeginsel zorgt de VGC voor de uitwerking, sturing, afstemming en uitvoering ervan. De VGC coördineert de relevante actoren.

In datzelfde decreet wordt bepaald dat de VGC haar beleidsprioriteiten rond het integratiebeleid moet bepalen. In de praktijk gebeurt dit door de opmaak van een Lokaal Integratiebeleidsplan en verder geconcretiseerd in het Strategisch Meerjarenplan 2021-2025.

In december 2020 werd het Strategisch Meerjarenplan 2021-2025 goedgekeurd door het College en de Raad. In dit Strategisch Meerjarenplan is er aandacht voor Samenleven en Diversiteit doorheen de verschillende doelstellingen. In dit actieplan staan een 6-tal acties. Het Lokaal Integratiebeleidsplan wordt een verdere concretisering van het Strategisch Meerjarenplan vanuit de specifieke invalshoek Samenleven en diversiteit.

Ik zit op regelmatige basis samen met diverse ministers. Ook zo met de bevoegde Vlaamse minister Bart Somers met wiens kabinet we uitstekend samenwerken.

Wat betreft de timing werd verdere verduidelijking verkregen. De vermelde datum van 31 maart 2021 betreft het einde van de eerste helft van de huidige projectperiode van de lokale integratiesubsidies van de VGC (totale looptijd 1 mei 2020 tot en met 31 december 2021). Het Lokaal Integratiebeleidsplan zelf moet ten laatste tegen eind september 2021 worden ingediend bij de Vlaamse overheid. Dit is zo afgesproken met de Vlaamse Overheid.

In deze tijden merken we hoe belangrijk het is om de strijd tegen een sociaal isolement aan te gaan. Met het project CoNnect Brussel willen we een duidelijk signaal te geven dat niemand achterwege mag blijven, maar vlot toegang moet vinden tot de kansenwaaier die het N-aanbod rijk is. Omdat we merken dat het voor inburgeraars niet eenvoudig is om zelfstandig de weg te vinden in deze bruisende stad geven we ze graag een extra duwtje in de rug. Het project wilt daarom een draaideurfunctie installeren tussen de inburgeraars die het Nederlandstalig inburgeringstraject volgen en het N-netwerk. Dit doen we door “open” en warme netwerken te creëren voor inburgeraars, en hen te begeleiden over de bruggen richting het brede Nederlandstalig aanbod.

Hoe doel van het project is dat de inburgeraar door een goede match met een buddy een nieuw (bijkomend) netwerk met Brusselaars en organisaties kan opbouwen. We geloven immers dat kiezen voor een N-inburgeringstraject ook betekent dat er voor de inburgeraar deuren open gaan naar er een krachtig, sterk en kwalitatief netwerk en aanbod van diensten.

Daardoor staan in dit project ‘CoNnect Brussel’ kwalitatieve buddytrajecten tussen nieuwe en minder nieuwe Brusselaars centraal. Vanuit een sterke solidaire verbinding over culturen en individuen heen kan de deelnemer-inburgeraar zijn netwerk verbreden en bijkomende sociale steun buiten zijn eigen peergroep krijgen. De inburgeraars zijn buddy ontdekken samen het N-aanbod en zetten stappen richting vrije tijd, cultuur, kunsten, sport welzijn, vrijwilligerswerk, ... De Brusselaar, de buddy, neemt een engagement op voor de nieuwkomer en kan de inburgeraar op sleeptouw nemen langs zijn favoriete plekken in Brussel. Bij de ondersteuning van de trajecten gaat specifiek aandacht naar brede werving en communicatie, doordachte matching en kwaliteitsvolle begeleiding doorheen het traject.

De buddytrajecten zien er als volgt uit:

1. Werving van geïnteresseerde inburgeraar en buddy;
2. Matching;
3. Kennismaking en uitwisseling rond noden en verwachtingen;
4. Gezamenlijke activiteiten (minstens 40 uur) inburgeraar – buddy, ofwel op basis van eigen keuze traject ofwel op basis van keuze voor vrijwilligerswerk in duo;
5. Ondersteuning van zowel inburgeraar als buddy doorheen het traject;
6. Laagdrempelige community-building activiteiten voor buddy's en inburgeraars.

Voor de uitvoering van het project worden partnerschappen vooropgesteld met BON-Agentschap Integratie en Inburgering, FMDO vzw, Huis van het Nederlands Brussel, Kenniscentrum Welzijn, Wonen, Zorg, Duo for A Job, hoger onderwijsinstellingen, organisaties uit het N-netwerk: Sport-, kunst-, cultuur- en jeugdorganisaties, verschillende VGC-diensten, ...

De verschillende doelen zijn:

1. Individuen verbinden in solidariteit;
2. Co-creatie;
3. Platform creëren: .

Algemene doelstelling is om na 18 maanden projectwerking alle proeftuinen te verankeren in een duurzaam kader voor de verdere uitbouw van de vierde pijler (cfr. decreetswijziging Vlaamse overheid).

Vanuit ESF-Vlaanderen werd in totaal is een budget van 800.000 euro voorzien. Er kon per proeftuin maximum 40.000 euro worden aangevraagd. De VGC moet zelf instaan voor cofinanciering (50 %). Eind december 2020 werd een subsidie van 40.000 euro toegekend.

Voor de realisatie van het project zal 1 VTE projectcoördinator worden ingezet (B111, sociaal-cultureel werk) binnen de VGC-administratie gedurende 18 maanden (1 januari 2021 tot en met 30 juni 2022). De VGC voorziet 42.818 euro financiering voor dit project.

Raming uitgaven:

Personeelsmiddelen Inzet 1 VTE projectcoördinator	75.318 euro
Werkingsmiddelen verbonden aan de inzet van het personeel en de projectcoördinatie	7.500 euro
Totaal	82.818 euro

Voor de volledigheid kan ook worden meegegeven dat dit enkel de loonkosten betreft. De activiteitsgerichte werkingsmiddelen voor dit project worden vanuit de reguliere enveloppe bijgepast.

Het College heeft in december 2020 ook een subsidie van 41.000 euro toegekend aan de vzw FMDO. Zij zullen als partnerorganisatie, vanuit hun ervaring met buddywerking in andere steden, het project CoNnect Brussel mee vormgeven en uitvoeren.

Ik geloof in dit project. Ik denk dat we solidariteit tussen mensen moeten creëren en er is niets beter als een mens op weg te helpen in de samenleving door er een andere mens aan te koppelen. Dit is exact wat ze in Canada doen en ik ben steeds een groot voorstander geweest van het Canadees migratiemodel.

De heer Gilles Verstraeten (N-VA): Het is interessant dat het collegelid dit zegt over het Canadese model en er zijn misschien nog mensen die dit zeggen. Maar dan moet men ook wel de strenge kanten van dit model aanvaarden. Dit is echter een andere discussie die op federaal niveau gevoerd moet worden.

Collegelid Pascal Smet: U moet echt mijn verleden eens nakijken en dan zal u merken dat ik steeds beide kanten heb verdedigd.

De heer Gilles Verstraeten (N-VA): Streng en toch rechtvaardig.

Kan het collegelid concreter uitleggen hoe hij de selectie van buddy's voor ogen heeft? Hoe zal dit concreet in zijn werk gaan?

Momenteel is inburgering een vrijwillig gegeven in Brussel en er start dus eigenlijk een proefproject op dat vlak. Welke impact heeft de latere verplichting van de inburgering op deze kwestie in Brussel? Dit zal op een bepaald moment in werking treden en is het dan de bedoeling of ambitie dat voor al de verplichte inburgeraars die voor het Nederlandstalig traject kiezen een buddy wordt voorzien?

Collegelid Pascal Smet: Het is de bedoeling van het proefproject om dit verder uit te werken en op punt te stellen. Op basis daarvan kan het later structureel worden verankerd.

Ik stel voor het resultaat van het proefproject af te wachten. In een latere fase kan er worden teruggekoppeld.

Ten tweede wat de verplichting betreft, moeten we eerst de opstart afwachten. Ik denk dat er genoeg interesse zal zijn van inburgeraars om hierop in te schrijven. De vraag is of er genoeg vrijwilligers zullen zijn. Ik denk dat die wel te vinden zijn in de stad.

Misschien of misschien niet moet dit project verplicht worden. Dat is niet mijn hoofdfocus nu. Dit is wel dit netwerk nu uitbouwen, zien dat het goed functioneert. Als het goed functioneert, zal het goede mond aan mond reclame krijgen. De essentie van het verhaal is ook te voorkomen dat er wachtlijsten ontstaan.

De heer Gilles Verstraeten (N-VA): Ik begrijp het collegelid en misschien is het in zeker zin nog een geluk bij een zeer jammerlijk ongeluk dat de verplichte inburgering nog niet in werking is getreden in Brussel.

Dit laat ons wel toe om deze zaak helemaal op poten te hebben. Minister Maron heeft ook al laten blijken dat hij interesse heeft in dit buddy-project. We zullen zien wat het project geeft.

Ik zal ook reclame maken voor het vinden van voldoende vrijwilligers en wie weet schrijf ik mezelf ook wel in. Het lijkt me een fascinerende ervaring.
